

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Tehtävä 1

a) Miksi väkiluku alkoi kasvaa nopeasti 1700-luvun lopussa?

- kuolleisuus väheni, erityisesti lapsikuolleisuus
- ruttoepidemiaa päästiin eroon esim. valtioiden määrätietoisilla toimenpiteillä (karanteenit ym.)
- hygienian paraneminen vähensi tautikuolleisuutta
- maanviljelyn kehittyminen vähensi nälkäkuolemia

b) Mikä merkitys kasvaneella väestömäärällä oli teollistumiselle?

- paljon työvoimaa tarjolla
- lisäsi tuotteiden kysyntää

Tehtävä 2

Tee käsitekartta Englannin teollistumisen edellytyksistä.

Käsitekartassa voisi olla seuraavia asioita:

- Englantiin oli kertynyt pääomia.
- Pääomia oli saatu esimerkiksi siirtomaaomistuksista.
- Englannilla oli lisäksi paljon raaka-aineita, joita saatiin myös siirtomaista. Tärkeimmät raaka-aineet olivat rauta, hiili ja puuvilla.
- Energia höyrykoneisiin saatiin kivihiilestä, jota Englannissa oli runsaasti.
- Työvoiman tarpeen tyydytti voimakas väestönkasvu, joka oli seurausta maatalouden kehitymisestä ja kuolleisuuden vähentymisestä.
- Englannissa oli hyvät kuljetusyhteydet. He pystyivät hyödyntämään merta ja kanavaverkostoja. Lisäksi rautatieverkosto tuki teollistumista myöhemmin.
- Maassa oli liberaali lainsäädäntö, joka suosi yrittäjyyttä.
- Useat keksinnöt tehtiin Englannissa.
- Englannilla oli laajat kotimarkkinat, minkä lisäksi siirtomaissakin oli kysyntää tuotteille.

Tehtävä 3

Esittele taloudellisen liberalismien keskeiset periaatteet.

- Taloudellinen liberalismi syntyi halusta poistaa merkantilismin aiheuttamia kaupan esteitä.
- Smithin mukaan kilpailun ja kaupan rajoitukset tuli purkaa, jotta ihmisten välinen kilpailu pääsisi viemään kehitystä eteenpäin. Kysyntä ja tarjonta ratkaisivat.
- Kilpailu tappaisi heikot yritykset ja jättäisi jäljelle parhaat ideat sekä hyvin hoidetut yritykset, mikä olisi lopulta kaikkien etu.
- Valtion roolin tulisi olla mahdollisimman pieni, esimerkiksi työntekijöiden ja työnantajien välisiin suhteisiin ei saisi puuttua.
- Smith korosti myös työn jakamista pienempiin osavaiheisiin, mikä tehostaisi tuotantoa.

Tehtävä 4

Adam Smith uskoi kaupan esteiden purkamiseen. Pohdi, miksi ajatus vapaakaupasta on edelleen ajankohtainen.

- Vapaakaupan merkitys on kasvanut, kun globalisaatio on edistynyt ja tieto- ja viestintätekniikka ovat kehittyneet.
- Jos vapaakauppa saadaan toimimaan globaalisti, saattaa se nostaa hyvinvoinnin tasoa koko maailmassa. Monien mielestä vapaakauppa on ainoa mahdollisuus turvata laajasti hyvä elintaso.
- Globalisaation toteuttamiseen liittyvät ongelmat ovat kuitenkin suuria, eikä kehitysmaiden ongelmiin tahdo löytyä ratkaisua.
- Maailman kauppajärjestö yrittää edistää vapaakauppaa ja ratkaista sen ongelmia.
- Lisäksi valtiot vieläkin suojelevat omaa tuotantoaan vapaalta kilpailulta, vapaakauppaideologiasta huolimatta.
- Ison-Britannian ero Euroopan unionista on aiheuttanut paljon keskustelua ja pohdintaa siitä, miten se vaikuttaa vapaakauppaan.
- Lisäksi poliittiset kriisit saattavat aiheuttaa esimerkiksi kauppasaartoja.

Tehtävä 5

Tutki oheista tilastoa.

a) Mitä voidaan päätellä Euroopan kaupungistumisesta?

- Euroopan kaupungistumisaste on kolminkertaistunut taulukon kuvaamana aikana.
- Kaupungistumisaste on kasvanut kaikissa maissa.
- Alankomaat on ollut Euroopan kaupungistunein valtio 1800-luvun alussa, mutta vuonna 1900 se on pudonnut toiseksi.
- Iso-Britannia on noussut vuoden 1800 kakkossijalta ensimmäiseksi vuoteen 1900 tullessa. Sen kaupungistumisaste on noussut 20 %:sta melkein 70 %:iin.
- Kaupungistuminen on ollut hitainta Venäjällä.
- Maakohtaisia lukuja voi myös tarkastella vuositasolla, jolloin huomaa, että eri maissa kaupungistumisaste on noussut eri tahtia.
- On hyvä huomata, että väestön määrä kasvoi 1800-luvulla reilusti, joten kaupunkien asukasmäärä on sitä myöten lisääntynyt runsaasti.

b) Mitä tilaston perusteella voidaan päätellä Euroopan teollistumisesta?

- Maat, joilla kaupungistuminen on ollut voimakkainta, ovat myös teollistuneet eniten.
- Teollistuminen on edennyt eri tahtiin eri Euroopan maissa.
- Iso-Britannia, Alankomaat ja Saksa olivat teollistuneimpia maita ja vastaavasti Venäjä vähiten teollistunut vuonna 1900.

c) Miten teollistuminen liittyy kaupungistumiseen?

- Tehtaat ja työpaikat syntyivät kaupunkeihin ja voidaan olettaa, että kaupungistumisaste kertoo teollistumisen tasosta.
- Kaupungit olivat merkittäviä markkina-alueita kaupungeille.